

vijfentwintig jaar vlaamse televisie een kort historisch overzicht

greta pauwels-boon

1948-1953

Ofschoon vanaf 1919 televisie-experimenten startten in Groot-Britannië, de Verenigde Staten en Duitsland, diende men in België tot in 1949 te wachten op de komst van de televisie.

De Raad van Europa hield dat jaar zijn eerste vergadering over de technische infrastructuur van de televisie in Europa. De Directeur-generaal kondigde in zijn nieuwjaarsboodschap, op zijn beurt, de televisie aan. Van 1948 tot 1953 speelde zich de zogenaamde "lijnenstrijd" af die de televisie tot een nieuw strijdobject maakte tussen Vlamingen en Franstaligen. Ogen-schijnlijk ging het om een technisch probleem: zou de Belgische televisie als beeldnorm de 625 lijnen of de 819 lijnen kiezen? Frankrijk had de 819 lijnen gekozen, de andere Europese landen de 625. Het technisch probleem had uiteraard een commerciële achtergrond. Koos België de 625 lijnen, dan lag de Belgische markt open voor Philips-Nederland en de Duitse merken, koos men de 819 lijnen, dan zou de Franse TV-industrie toestellen en materiaal kunnen leveren. Uiteindelijk zou het Belgische lijnenprobleem een Belgische oplossing krijgen: de Vlamingen zouden hun programma's uitzenden over een gewijzigde Europese standaard (met AM-klank) en de Walen over een gewijzigd lijnenstelsel van Parijs. In 1951 werden voor het eerst personeelsleden naar Londen gestuurd om bij de B.B.C. het televisievak te leren. De TV-experimenten binnen het N.I.R. startten in september 1951.

1952

11 juni

Bij Koninklijk Besluit wordt het Belgisch lijnensysteem vastgelegd: voor de Vlaamse uitzendingen een 625-lijnen-systeem en voor de franstalige een 819-lijnen-systeem. 29 december

Krachtens een regeringsbesluit wordt aan het N.I.R. voor een periode van drie jaar de inrichting en exploitatie van de experimentele televisie in België toevertrouwd.

1953

31 oktober

Eerste publieke Vlaamse televisie-uitzendingen. De zendtijd bedraagt 12 uur per week.

1954

6 juni tot 4 juli

Eerste reeks experimentele Eurovisie-uitzendingen.

24 juni

Eerste Eurovisieprogramma van de Vlaamse televisie: De Brusselse Ommegang.

Er worden relaiszenders gebouwd in Antwerpen en Luik, zodat nu 6 miljoen Belgen in de mogelijkheid zijn de pro-

gramma's van de Belgische televisie te ontvangen . De zendtijd wordt opgevoerd tot 15 uur per week .

1956

In studio Sonart wordt op permanente wijze een videoregie ingericht en een centrale regie wordt in het N.I.R. gebouwd . Het Eurovisiesongfestival , "Ontdek de Ster" , en een reeks grote spelprogramma's , "100.000 of niets" , nemen een aanvang . Er zijn ongeveer 72.000 TV-toestellen in België . De zendtijd wordt opgedreven tot gemiddeld 30 uur per week . Er wordt een beroep gedaan op Duitse programma's (naast deze van de N.T.S., Parijs en de Britten) om de eigen productie aan te vullen .

1957

4 mei
Eerste televisiebal ter gelegenheid van het derde Radio- en TV-salon te Antwerpen .
In Aalter en Genk worden een aantal televisiezenders gebouwd . Het aantal TV-toestellen in België wordt op 130.000 geschat .

1958

1 januari
Het kijkgeld wordt ingevoerd .
17 april tot 19 oktober
TV-programma's vanuit de Expo .
30 oktober
Eerste lustrumviering in de K.V.S.

1959

2 en 3 januari
Wet en Koninklijk Besluit waardoor het Belgisch Nationaal Instituut voor Radio-Omroep wordt losgemaakt van het Ministerie van Verkeerswezen en onder de voogdij geplaatst van het Ministerie van Cultuur
17 september
Bert Leysen , programmadirecteur televisie , overlijdt bij een auto-ongeval .
11 oktober
Het Amerikaans Theater wordt in bedrijf genomen als hoofdkwartier van de sectie ontspanning. De zendtijd bedraagt 32 uur per week

1960

5 januari
Paul Vandenbussche neemt de taak van programma-directeur over .
7 maart
Oprichting van een aparte sportsectie .
18 mei
Nieuwe organieke wet op de organisatie van radio en televisie in België . Oprichting van twee zendinstituten (B.R.T. en R.T.B.) en van een Instituut voor Gemeenschappelijke Diensten .
8 augustus

Een Koninklijk Besluit stelt de integrale toepassing vast van de nieuwe omroepwet .

15 december

De TV-gebeurtenis van het jaar : een rechtstreekse reportage van het koninklijk huwelijk Boudewijn en Fabiola , lukt in Eurovisie-uitzending honderd miljoen kijkers.
De zendtijd bedraagt 35 uur per week .

1961

21 januari

Paul Vandenbussche volgt Jan Boon op als Directeur-Generaal van de B.R.T.-Nederlandse Uitzendingen .

Bert Janssens wordt programmadirecteur van de Vlaamse televisie .

maart

Inzet van een nieuwe proefperiode voor Eurovisie-nieuwsuitwisseling .

1962

1 januari

Het begin van de dagelijkse Eurovisie-nieuwsuitwisseling (de zgn. "EVN") .

23 juli

Eerste uitwisseling van rechtstreekse transatlantische programma's door de satelliet Telstar : Mundovisie .

1 oktober

Start van de geregelde uitzendingen van de schooltelevisie . oktober

Voor het eerst wordt er gebruikgemaakt van het zgn. eido-phorsysteem in het spelprogramma "Wie weet wat ?" .

Het aantal kijkgeldbetalers overschrijdt het miljoen . Einde 1962 zijn er 1.035.503 kijkvergunningen afgeleverd .

1963

9 februari

Viering van de registratie van het miljoenste TV-toestel in België , met een galavoorstelling "Muziek voor Miljoenen" .

1 september

1.151.000. toestellen worden geregistreerd , waarvan 682.000. in het Vlaamse en 469.000 in het Waalse landsgedeelte .

31 oktober

Tweede lustrumviering in het Amerikaans Theater .

1964

1 januari

Aanstelling van een vaste vertegwoordiger van de B.R.T. in Hilversum .

1 augustus

Eerstesteeenlegging van het Omroepcentrum aan de Reyerslaan .

De zendtijd wordt tot 37 uur per week verhoogd .

1965

Einde 1964 zijn er in België 1,4 miljoen kijkvergunningen uitgereikt . Vergeleken met de jaren 1969-62 betekent dit een vertraging van het groeiritme . Het aandeel van eigen programma's loopt terug van 58% in 1964 naar 55% . De zendtijd bedraagt opnieuw 35.50 uur per week .

1967

25 juni

Negentien landen werken mee aan de eerste Mundovisie-uitzending via vier satellieten .

De zendtijd stijgt tot 37.56 uur per week .

1968

1 januari

Start van de tweede dagelijkse Eurovisie-nieuwsuitwisseling .

13 mei

Eerste proefopname met kleurentelevisie , waarvoor het Pal-systeem gekozen werd.

13 oktober

Viering van het derde TV-lustrum.

Het Radio- en TV-Salon wordt in Gent en Brussel gehouden. In het nieuwe Omroepcentrum aan de Reyerslaan komen de eerste studio's klaar. De zendtijd stijgt tot 43.42 uur per week.

1969

4 februari

Start van het kijk- en luisteronderzoek .

21 juli

Uitzending van de eerste maanlanding via Eurovisie en Mundovisie .

Drie nieuwe televisiestudio's worden in het Omroepcentrum in gebruik genomen . Nieuwe zendmasten worden opgericht en uitgerust voor kleurentelevisie . De eigen productie in het programma-aanbod stijgt tot 61,8% .

1970,

De culturele autonomie wordt doorgetrokken tot administratie , financiën , techniek en wereldomroep . Het programma van de schooltelevisie voor het secundair onderwijs wordt op een nieuwe leest geschoeid . Het gebruik van videocassette en beeldplaat wordt voorbereid .

1971

1 januari

Aanvang van de kleurentelevisie .

juni

De eerste "kleurenreportagetrein" komt bedrijfsklaar en wordt ingezet in Knokke voor de internationale co-productie "De Gulden Zeezwaluw" .

21 juli

Een wet bepaalt dat radio en televisie voortaan tot de bevoegdheid van de Cultuurraden behoren .

Start van de kabeltelevisie in België . De gemiddelde zendtijd bedraagt 46 uur per week ; bijna 32 % daarvan is in kleur.

1972

juli

Nic Bal volgt Bert Janssens op als programmadirecteur van de televisie . Voor het eerst stijgt de wekelijkse zendtijd boven de 50 uren . 47% van de programma's worden in kleur uitgezonden .

1973

9 april

Decreet van de Cultuurraad waardoor een aantal belangrijke wijzigingen aan de Omroepwet worden aangebracht.

De B.R.T. start met een beperkt experiment met een tweede net en een jaarnaal in kleuren . De co-producties met Nederland komen meer en meer in trek .

Het aantal TV-toestellen in Vlaanderen , berekend volgens het aantal betalende kijkers , zou 1.370.616 bedragen .

1975

De televisiediensten worden geherstructureerd . Twee geïntegreerde bestuursdirecties , "Informatie" en "Instructieve Omroep" , worden opgericht . Een stuurgroep voor informatieverwerking wordt in het leven geroepen voor het gebruik van de B.R.T.-computer .

Het aantal TV-toestellen in Vlaanderen waarvoor taks werd betaald stijgt van 1.428.083 tot 1.479.948.

1977

18 februari

Wet houdende de bepalingen betreffende de openbare radio- en televisiedienst : de regeringsmededelingen , de ontbinding van de Gemeenschappelijke Diensten en de radio- en televisieuitzendingen in de Duitse taal .

4 maart

Wet tot aanvulling van de wet van 23/6/61 betreffende het recht van antwoord .

26 april

Het tweede net gaat definitief van start .

17 december

Bij decreet wordt de R.T.B.F. opgericht . Het decreet houdende oprichting van de nederlandstalige Belgische omroep wordt sinds enkele jaren in het vooruitzicht gesteld , maar is nog steeds niet bij de Cultuurraad aanhangig gemaakt .

De dienst kijk- en luistergeld noteert 1.607.366 toestellen in Vlaanderen tegenover 1.536.574 in 1976.

1978

De Vlaamse televisie heeft af te rekenen met een grote concurrentie , die door de kabeltelevisie sterk toegenomen is . Toch weet zij nog 60% van het kijkvolume naar zich toe te trekken .

Geraadpleegde literatuur

- ANTHIERENS , J., *Tien jaar Vlaamse Televisie*, Heidelberg , Hasselt , 1964 , 250 blz .

-*Jaaroverzichten en Jaarverslagen*, N.I.R. en B.R.T., Brussel , 1949-1976 .

-*Kwantitatief Onderzoek inzake Radio en TV-bezit en de Ontvangstmogelijkheden*, Studiedienst B.R.T., Brussel, 1967, 26 blz .

-Persdienst , *25 jaar Vlaamse Televisie*, Brussel , 1978, 50 blz .

-VANDENBUSSCHE, P., *Ontwikkeling, Organisatie en werking van de Omroep*, Cursus Departement Communicatiewetenschappen, K.U.Leuven , Leuven , 1976-77, 121 blz .

- *Verzameling van de Wetten en Besluiten betreffende de Instituten van de B.R.T.*, Secretariaat van de Raad van Beheer , 9de aflevering , 1977.